

TELEGRAFUL ROMANU.

Nr. 71. ANULU XV.

Sabiu, in 315 Septembre 1867.

Telegraful este de două ori pe săptămâna: joi și Duminică. — Prenumeratia se face în Sabiu la expediția foieșelor afara, la c. r. poste, cu bani gata și prin săritori franceze, adresate către expediția. Pretul prenumerării pentru Sabiu este de anu 7. fl. v. a. ur pe o jumătate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pen-

tru provinciile din Monarhia pe unu anu 8. fl. era pe o jumătate de anu 4. fl. v. a. Pentru principii și țări străine pe anu 12. pe $\frac{1}{2}$ anu 6 fl. v. a.

Inseratele se plătesc pentru întreia oră cu 7. fl. și urmă, pentru a doua oră cu $5\frac{1}{2}$. fl. și pentru a treia repetare cu $3\frac{1}{2}$ fl. v. a.

Sabiu, 2 Septembre. Dupa cum anunța, seramu siedintele Consistoriului apelatorialu s'au incepuit in 28 Aug., sub Presidiul Escentiei Sele Archiepiscopului și Metropolitului Andrei, la cari participa Présanțele Loru Par. Episcopu alu Aradului Procopiu Iyacovicu și Par. Episcopu alu Caransebesului Ioann Popasu; mai departe că membru assessori Préon. Par. Protosincelu Nicolau Popa din archidiecesa și Pr. on. PP. că membrii assessori din diecesă Aradului: Iosifu Beliesiu Protopresbiteru alu Totu Varadiei, Antoniu Jurma Assessoru cons. din Janovă; din diecesă Caransebesului Atanasiu Ioanovicu și pentru alu doilea membru că suplinitoru: Ioann Hannia Protopresbiteru alu Sabiului I; Secretariu Ioanne Popescu, Professoru de teologia dela Seminarul archidiecesanu și secretariu presidialu metropolitanu.

Siedintele după cum sfârșit s'au încheiatu in 31 Augustu. Présanțele Loru și Préon. P.P. si plecara parte in aceeași dî cătra casa:

Două dile prin țără.

O călătorie cătu de scurta lăsa impresiuni, cari concepu idei mai variate și in omulu simplu. Aceasta se intempla cu atât'a mai vertosu când celu ce călătoresce are déjà și ceva cunoștințe reale și istorice. Mintea și inimă lucra deodată atunci cu mai multă energie, impresiunile au unu substrat mai sigur și conceptele ce urmează de aci mai deosebitu suntu de unu cuprinsu mai realu și mai durabilu.

Călătorindu cine-va dealungului Carpaților de media-di, ori in care direcțione, afara de placerea poetică ce i-o insuflă înaltimile muntilor și dumbravile ce acoperu pările și in parte și versurile acestoră, trebuie sa i se duca atențunea intre alte la acele curmaturi și intrerumperi ale ștrului, care lumea le dice vâmi și pasuri.

Aceste suntu totu alătarea trecători in țără vecina (Romania), unde pâna acum e putina industria, dura unde comerciul mai viu, pricinuit prin navigațunea dunărei și a Mării Negre din apropiere, misca mai tare viață socială, incăund aleacei miscări sociale strabatu pâna la noi tocmai pre aceste vâmi, și asiă putemu să similiu in unele părți și noi efectul. Asiă vedem Sacele, Brasovu, Branu, Boiu, Resinarii, Salistea s. a. m. d., ca de candu a inceput a se angustă *) câmpiele orientului pentru economii de vite in pările acele de locuri, devinu pentru acei ce se sciu folosi de ocasiune, vître pentru unu comerț, care progressandu pote si binecuvintatul pentru țără nostra in mare parte. Firesc ca aceste prospete i-si potu află o realizare dorita numai candu mijlocele de comunicație intre țările aceste invecinate voru fi mai înlesniciose decât suntu in diu'a de astazi.

Trecutul țării noastre, precum și celu alu tărilor invecinate pără vina de miscarea amintita mai susu e numai partiala, și nu e unu ce mai obștescă atât'a dincăce cătu și dincolo. Acolo fiindu pamantul sărăcătoru și putendu radină tare in productivitatea lui, aru puté sustine unu numeru și mai mare de cetăți cu locuitori sărăcătoru și multi, dura totu odata tocmai prin apropierea drumurilor celor mari europene navigabile, aru fi potutu deveni quasi unu centru alu comerțului oriental, asiă incăund vâile noastre muntoase și mai putinu avantagiose pentru agricultura sa fia totu atâtrea magazine de articuli, cari adi in lipsa acestor magazine, cala-

torescu din Anglia din Francia, din Germania și din alte părți pre malurile dunărei, ale mărei negre și Bosforului.

Dar să ne intorcemul dela passurile său trecătorile spre România și să cercâmur că o să aici in sinulu nostru n'ară și posibila biserică din pasul celu greoiu in care să poată să se societatea la noi? Elementele suntu aci si putemul dicel că totu, și pentru că totu in trei feluri de sapturi in cari se subimparte totu ce există in materia pre lume, le sfârșit. Animalele suntu reprezentate, plantele inca și mineralele asemenea in destul de mare masura. Dideu candu a creat lumea le-a creatu pre aceste, dura nu și state cu cetăți și industria, negotiu s. a. ci le-a datu totu lucrurile in dispusețiunea omului, călu sa le folosească și desvălu spre binele, spre comoditatea lui, și spre înaintarea lui. Ceea-ce a pututu dura face omenii in alti secoli și in alte locuri precum și in seculul nostru de fată, pentru ce sa nu se pote face și la noi?

Caleatori a dela Brasovu d. e. in direcționea epusului se continua intre munti cu paduri mari de o parte, și intre Oltu de alta parte. Dela cei d'antău, la mici distanțe, trebuie să pasesci mereu preste riuri cristaline până ce treci Oltul spre Sabiu. De aci incoi așeasi aretare și pâna la marginile țării. Candu cugeta omulu acum, ca seulu celu ce se prepara in pările aceste aru fi prefacutu aci in lumi sapunu și alti articuli de feliului acăstă; candu ca lan'a cea multă, ce se pregatesc aioli de a fi straportata pre carale ungurenilor pâna la Aradu și Timișoara; candu înula celu multu ce-lu produce, candu cînepe aru fi torsi, tisute și prefacute păruri in pările, etc. etc., prin puterea apelor ce curg, său prin cea a vaporelor din aceste ape, produse cu focului lemnelor, său a carbunilor de petra ce se astă in țără; candu peile cele multe de totu feliului nulei vedé străpîndu-se pâna pre la Pest'a, Viena Prag'a s. c. I. ci s'ară pregătitu aci in țără: atunci unu număr de omeni, cari trebuie să pribegiească astazi in țără și in strainatate, jumetate goli și mai murindu de fome, său tigorindu-se mai tare decâtă nisces anachoreti: i-ai puté vedé nutriti, imbrăcati mai bine, locuindu in locuințe mai bune și mai sănătoase, ba și in numero mai mare. Cu astfelu de buna stare aru cresce și indemnul spre lucruri mai desfășătorie. Orasie mai bine cladite; drumuri mai multe și impenate de arbori; nu atâtă côte găle și espuse secetelor, pentru ca imultirea cetăților și cetățenilor aru trage după sine o mai mare diligență către agricultură răsătrala, către grădinăritu, pomarit u. s. a. — imbutățiri, cari urmează lantul unele din altele.

Asiă dura substratul aru fi. Consecințele ea-tele apoi de sine și inca unde amu lasatu pre măcelari cu totu specialitățile lor? unde pre lemnari pre clăditori, pre fauri, pre croitori s. a. m. d.

Dara cine sa le pună totu aceste in miscare? cine sa le aduca in viață?

Trecându prin o cetate mică de lângă acestu sunu alu Carpaților (prin Săbesiu) cîțu pre unu edificiu de Gimnasiu o inscripție: „Bildung ist Freiheit“ adeca: „Cultura e libertate.“ Autorul inscripției poate să aiba dreptu. Dara cu totu aceste noi ne-amu permise a schimbă acăsta deviza frumosă după trebuintă nostra și amu dice: „Cultură e viață“ și amu mai adauge: „Necultură e moarte!“

Eafa și argumentul:

Abia trece călătoriul, facendo o intorselura spre media nouă, Muresiul, și eata in apropierea Albej-Lulie, odiniora Apulu, unde acum suntu sute de mâni ocupate cu clădirea drumului de feru, ca multime de documente se scotu din pamentu, cari

testeză cultură anticilor străbuni. Statue de maromu, statuete, columne cu capitaliuri frumos; vase, monete și alte scule, urme de apaducă intinse in depărtări mari, arata urmele unei culturi admirate in aceste lucruri neinsușite, acum după ce trecăru o mii și siepta sute de ani. Atunci candu cultură ale cărei documente sa desgrăcea acum la totu pasului lucrărilor, in o cîteate cum nu-o intipuim din puținele urme, trebuie sa fie fostu o viață foarte viață mai bogată de bunătăți și de animi indestulite că in diu'a de astazi. A succesu temporilor vitregi se restorne și entropică această cultura, ceta ca a incetat viața cea mare și a acoperit cu pămîntu, și cu ierbă verde chiaru și ultimele semne ale ei.

Cultură dura aru fi mijlocul celu mai sigur, că sa pună puterile amintite mai susu in miscare.

Ea apoi s'ară intregă și amplifică pre sine in decursul tempului, perfectiunindu și înmulțindu puterile puse odata in lucrare.

Țără noastră cea mai seraca adă intre totu țările cu cari se marginescă aru fi in abundanță și totu ea aru atrage la sine bogăția și din alte țările, eu cari s'ară legă prim drumuri de totu feliului. Muntii nu aru mai fi decâtă nisces trecători desfășătorie cum suntu buna ora cei dintre Boemia și Sassonia, pentru călători.

Cum sa începe însă a se castiga cultura nu o mai eruim, pentru că aceasta e cunoșteu ca prima scole de totu feliului. Acestea însă se potu castiga de căci cei ce stau înaintea poporului, ori in ce de-regatoria, fia-care la locul seu, însă cu sinceritate și din purul interesu de a folosi binelui comun, voru staru la înființarea susținerea și folosirea scolelor. — Cultura e viață și așa e putere.

Evenimente politice.

Sabiu, 2 Septembre

Delegațiunile iau inca locul celu dintâi in afacerile interne. Scirile din urma se potu resumă la următoarele: Deputații ungurăscă și-a datu contra propuselui, carea se dicea ca a esită din pen'a lui Csengery. Faim'a sciea că delegațiunile ungurăscă pretindă, că din sarcină cametelor să se stergă 30 milioane, înainte de ce sipséza Ungaria cîfră cu carea vrea ea sa contribue la detriția statului. Aceste 30 milioane au să reprezinte capitalul care l-a înghitit resbelul din a. 1848 și 1849. Versiunea acăstă „Wand“ o arată de necorespunzătorie a deverbui. Din o soare mai nouă despre activitatea delegațiunilor său deputațiilor aflări, ca partea ungurăscă a refuzat cererea părții de dincolo de Lajta, de a se retrăgi pretensionea afacerilor comune și detoriștă statului intr'ună și după aceeași măsură, pentru că deputații ungurăscă e legată prin instrucțiuni determinate. Cu totu aceste se obligea deputații ungurăscă a luă incăud se atinge de detoriștă statului atât'a asuprasă, incăud buna starea celor-lalte țările sa nu palimescă. Din cele după „P. N. din nrulu trecutu și după datele de mai susu putemu avea totusi ce-va aproxiimativa despre propuselua facuta din partea delegațiunii ungurăscă.

Sa amintim aici in enumerarea evenimentelor și impregurarea, ca press'a vienesă și chiaru aceea, despre carea lumea vrea sa crede ca are căte odata ocazie a audii căte ce-va și dim căcurile regimului, după ce arata in una articulul situatiuniea in afara (vedi la revista diutaristica), asemenea situației interne cu cea a unui bolnavu, la carea se convoca medici spre a încăsiu. Totu aceea pressa asemenea deputații senatului imperialu și a dietei Ungariei cu medici. Încheia că aceea însă ca după ce bărbații s'a înradacă-

*) Brasovu face o excepție, pentru ca elu a fostu totudeanu unu locu de comerț prin escenă.

dileunei principale a păcii, pentru că să se sună totuș'a. O jumătate duzina de foi tună dejă asupr'a cuvențării Marelui Duce, de carea firele telegrafului ce ducu la Vien'a nu amintisera neci baremu cu o silabă și asupr'a cărei atenționea nostra aici în Vien'a fu atrasa numai prin alarm'a din Parisu.

Déca nu aru și ascurat organele regimului austriac și francescu și mai tare circularea ministrului francescu din 25 Augustu, ca în Salzburgu s'au aflat identice interesele ambelor state în lini'a intréga a cestuielor europene; tacerea cea profunda în Vien'a în urm'a cuvențării Marelui Duce, pre lângă alarm'a cea mare din Parisu aru fi pututu nasce indoeli despre comunitatea intereselor între aceste două state. După declaratiile nedisputabile asupr'a comunității intereselor, trebuie se afle cuprinderea evenimentului din Baden cum e aceea în Parisu, unu resuñetu în lumea oficială din Vien'a. Ce-i folosesc duii de Bismarck chiaru candu săru puté concede sentinț'a; de carea densulu se tine neclatu, ca explicația tratatului de Prag'a e numai lucrul ambilor contrahenti, a Austriei și Prusiei, candu comunitatea intereselor între Francia și Austria recunoscută în Salzburgu, face că cesta din urma sa voteze și să lucreze cu Francia?

Adeverat ca pâna acum în Austria că și în Francia se indesă înainte, ceea ce e o intalnire admirabilă a intemplerilor, numai într-o resuñetă prussiana și încă în unu modu obrasnicu. Aderintii acestei directiuni din press'a austriaca nu crutia neci unu mijloc de a abate pre Austria de către Francia. Ei mergu asiă de departe de descriu ajutoriului Francieei, de unu periculu pentru Austria. Din contra în Francia cauta partizanii biroului de presa prussiana a infâsișă legatur'a cu Austria, candu de o calamitate, candu de una ridiculu. Journal de Debats, carele încă în anulu trecutu era prefația cu Prussia, nu pote cuprinde cum pote pune Francia vre-o ponderositate pre Austria, pre „o putere, carea ne cunoscă pre noi numai din lovi-rele ce iamu datu de repetești-ori, carea ore de a junsu cu legarea raneloruse, de a-si restaură fizantile și de a-si astă insusi ecuilibrul seu și carea se radîna de popor, pre cari interventiunea noastră numai decâtul e-aru mană în castrele ini-mice.“ „Cuvinte de aur“ dice „press'a cea nouă“ tiparindu aceste columnii îndreptate asupr'a Austriei. Cuvinte aurite aru și nomirea cea adeverata, aurite cu Fridrichsd'ori prussiani.

Conferinție invetatoresci

Cincu-mare 12 Aug. 1867

Pre onorate Domnule Redactoru! De-si nu suntu experti în jurnalistică, totuși vă rogă să-mi primi în coloanele stimatului d-vostre diuariu următoarele creduri:

Suntu vre-o 6 ani de candu me astu în serviciul militar imperescu, unde imbracu și eu unu postu nu de pre mare însemnatate, în care tempu fiindu în mare îndepartare de patri'a mea, și de unde forte pușine amu pututu audî despre starea scărilelor noastre populare în care și eu amu petrecutu vre-o cătiva ani. Venindu cu licenția la locul nascerei mele Cincu-mare, amu întîlesu cumca în opidulu nostru o sa se înțină Conferinție invetatoresci, cu invetatorii din două protopopiate. Sciindu ea înainte de departarea mea de a casa nici pomenire nu se facea de astfelu de conferinție — amu fostu tare curiosu ca ce voru lucră Invetatorii la acelea conferințe.

Dupa acceptarea mea, amu vediutu ca în 8 Augustu a. c. desu de dimineață se adună o mulțime de invetatori străini alergendu către biserică noastră gr. or. Audiindu resuñetul clopoteloru că într'o dîl de serbatore amu alergat și eu la biserică unde chiaru se începea sănt'a liturgia și unde cântă Invetatorul într'o armonia tare plecată.

Dupa saversirea servitiului divinu s'au începutu la 9 ore conserintile cu o cuvenire tare potrivita a Parintelui Administrator Protopopescu Ignatius Mandocia, că insarcinatu cu conducerea acestor conserinti din partea Scaunului protopopescu al Nocrichului, în care cuvenire incătu i-mi servește memorii au arestatu scopulu și folosulu invetatorilor, purtarea carea trebuie să o aibă Invetatorii că atari, ca nu numai baeti dura și baetele au neapărată necesitate de invetatură, de oresi-ce din baetele se facu mamele, — care suntu invetatorii cei mai dintâi ai tinerimei, și în fine arată ca Escentia Sea Parintele Archiepiscopu și Metropolitu alu nostru e urzitorul acestor conserinti folositorie în totă privința carele meritanumele pastorului celu bunu după dis'a din sănt'a Scriptură. Dupa cuvenirea éacșta mai urmara unele ale Invet. Branisce, Grecu și Stangu și un'a a Domnului ascultantu la judecătoria Scaunala din Cincu-mare, și cu acestea după ce s'au conscrisu Invetatorii s'au încheiatu siedința la 1 ora prânzului.

Siedintele următoare au decursu lîte în ordinea cea mai buna; dura mai placutu erau candu Invetatorii se întreceau cu responsurile și desbaterile

infocate cu deosebire din gramatica, la care multă au ajutat P. Adm. prot. ca presedinte și Dlu ascultant Branisce.

Cu durere însă trebuie să le uiti că neci unul din preotii ambelor Traciile n'au luat parte la acelui acesta statu de importantu, ba neci preotul nostru localu Iosifu Mihu. Siedintele s'au încheiatu a 3-a dî, cu o cuvenire placută a parintelui Administrator și după intonarea cantărei „Marire Tie“ salutându-se invetatorii fratiesc s'au reintorsu fără pre la ale sole.

Nu potu trece cu vederea, ca membrii comitetului (bisericescu ? R.)-au îngrijit de o cina frumoasă domnilor șpăli (tuturor invetatorilor) la care a domnitu armonia cea mai buna.

Ioann Bastea creștinu din Cincu.

Principatele române unite.

București 28 Augustu.

Eri s'a făcut la biserică St. George nou, unu serviciu funebru „pentru reședința susținută victimelor Svetec Pavlovici și Nicola Varbanu Voievodoff, ucise la Rusciuku“. Români au luat parte, și cu anima și cu spiritul la această ceremonie religioasă, atrasă fiindu prin totușe simțitamentele și prin felurite datorite datorie.

Acăstă ceremonia însă ne deschide ocazia unei impregiurări.

Indată ce s'a intemplatu violarea și uciderea dela Rusciuku, Monitorul nostru a datu relație despre acestu reu și durerosu faptu, și-a arătat ca cei atacati și ucisi erau, unul Serbu și celalaltu Bulgaru, aceleasi relații amu avutu și aoi, cu osebire numai ca unii din corespondenții noștri, între cari și D. Vellisonu dela Brailă, au disu ca un'a din cele două victime, avea unu pasport român. D'atunci, guvernul serbu a protestat oficial contră acestei violări și ucideri și Monitorul serbu a datu séma despre acea protestare. Monitorul nostru a tacutu.

Mai departe Astăzi, primindu o nouă epistolă dela D. Vellisson prin care afirma sefulu și cere sa publicăm ca domnia lui a susținut și sustine că Nicolae Voievodoff, avea pasport român, avemu datoria a rugă pre d. ministru alu lucrărilor din afară a deslegă gură Monitorului. Guvernul serbu a protestat, pentru ca unul din cei ucisi era suspusul seu; și celalaltu fiindu bulgaru, guvernul serbu a avutu inteligenția politica a redică vocea și

Noi asemenea momente

Nu o să mai întâlnim...

Alături vînetie: dute!

Si în bratie să murim.

Strofele dintâi au depingu situatiunea, strofele următoare arată prin cuvintele ei intensitatea iubirii celor doi junii: dura și situatiunea și exprimarea iubirii au scopul de a ne interesa din ce în ce mai multu și de a ne prepara printr'unu energetic contrast la catastrofa finală;

Noi asemenea momente

Nu o să mai întâlnim...

Alături vînetie: dute!

Si în bratie să murim.

Că exemplu va fi totu asiă de lamenita următoare poesia mai scurtă de Th. Gautier. *)

NORULU.

Sultan'a vrea să intre în baia din gradina, Ea ultim'a sea haina acum a asverlitu, Si peru'n libertate că o manta divina Pe corpulu seu celu fragedu voiosu să respondă.

De susu eata Sultanulu la dens'a ca privesce Si barb'a-si desmerda, dicendu în gandul seu: Pe turnu Eunuculu aprigiu se primbla și pazesc Si nimeni p'asta lume n'o vede decât eu.

Dar lucru de mirare! unu noru din ceru respunde Dicendu: „să eu, o domne, o vedu colo de susu, „Vedu sinu-i ce se umflă sub limpedele unde „Să corpu-i ce ndu sicde sub ochu meu espusu.“

Ahmetu se facu galbenu că lun'a intristata, Scose din brau hamgerulu cu arta ciselatu... Sultan'a favorita în sange sta 'necata, Ear norulu celu fantasticu pe ceruri a sburat.

In fine mai reproducem odata din publica-

unea anterioare faimosă baladă a lui Uhland *)

BLESTEMUL CANTARETIULUI

Eră în vremea veche unu mandru năllu castelu, Departe până mare pe campuri domnea elu; In juru gradinei tufose cu se'ncoronau, Din ele recedose cascade se versau.

Acolo unu aprigiu rege de departe 'nyingatoru Pe tronul seu sta galbenu, lacutu, ingrozitoru,

Căci ce găndesci-i spaimă și ce vede-i manie

Si ce vorbesce-i mōrte și sângă ce elu serie.

La elu sosir'odata doi nobili cantareti,

Albindu unulu, ear altulu ornatu cu galbeni creți.

Pe celu betranu cu harfai, unu calu măretiu purtă,

Celu tenaru că o flori, urmandu voiosu saltă.

Dise-atunci betranulu: curagi o fetu frumosu,

Gătesce mendre canturi și glasulu celu doiosu,

In planu si 'n voie buna puternicu sa cantam,

P'ală regelui crudu susțetu avemu sa'ndoiosam.

In'sal'a cea marétiu iat' amendoi ca st'au

Si regele, regin'a pe tronuri asculta.

Celu rege că furtun'a, e crudu plinu de fiori,

Regin'a, dulce, blanda, că lun'a dintre nori.

Incepe pe-a lui strune betranulu a cantă,

Bogate, mai bogate elu tonuri inaltă;

Ear vocea celui tenaru, mai pură și mai via,

Contrasta cu a harsei profunda armonia.

Ei cântu de libertate, placere și amoru,

Bravura și credinția, sfintenia și doru;

Ei cântu de totu ce-i dulce și 'nima petrone,

Ei cantu de totu ce-i nobilu și 'n susțetu respunde.

S'au stensu pe ori-ce budia ironică zimbire,

Totu cerculu care-asculta se 'nchina cu uimire;

Regin'a transportata, cu susțetu 'ncantă.

O roza cantaretilui din sinu au aruncat.

— Mi-ati înșelat poporul — Femeia mi-o rapiti! Racnesce crudul rege, și toti st'au impetriri.

Pe tenaru elu atunci a cu sabia au lovito,

Din pieptu în locu de canturi roșii sange au sbucnuit!

Poporul, că de venturi gonită, se departă,

In bratiele harfistului celu tenaru espiră.

Betranul trupulu palidu pe calu au asediat.

Si fati'a copérindu-i tacutu s'au departat.

Trecenda sub port'a nața elu însă se opresce

Si harf'a de-o colona de marmura sdrobescu,

De glasulu seu castelu-i intregu au resuñat

Si 'n astfelu de cuvinte grozavu au blasmatu -

„Vai vóue, bolte 'nalte, subt arcurile vóstre!

„Eternu sa nu resune d'acum cantări d'a nóstre!

„Ci numai jale, plansuri și pasii cei de sclavu

„Pân' ce geniu resbunări din voi va face pravu.

„Vai vóue, gradini mandre, ce 'n flori va veselită,

„L'acestu capu mortu și palidu uitati-ve, priviti.

„Sa vescejiti că densulu, sa sece-ori ce isvoru,

„Si piatra și putiu sa fii invătoru.

„Vai tie! aprigiu rege cu ochii impetriri,

„Zadarnicu porti corone de multe hirointi.

„Sa fia alu teu nume eternu d'acum uitatu

„Si-adencu in intunerecu sa fia cufundat.

Asia dice betranulu — Cerulu l'au auditu;

Si boltele-su ruine, paretii s'au sdrobitu.

O singura colona trecutulu atestă

Si-acăstă se clintesc spre năpte că sa caza.

Gradinele frumoase acum s'au daramat,

Nu vedi copacu cu umbra, isvorile-au secăt;

De regele celu aprigiu vr'unu canta nu pomenesce;

Blestemul cantaretilui astfelu se-mplinesce.

(Va urmă)

*) Traducere de D. V. Pogor.

*) Traducere de D. V. Pogor.

in numele bulgarilor. Guvernul serb a publicat în Monitoriu său acea protestare; este bine, din toate puncturile de vedere că și guvernul român să spue în Monitoriu său de către celălățel bulgaru ave să nu nu pasaportul român, și la casul afirmativu, să facă cunoșteutu că, pre cătu-i-lă privesc, și asociatul protestarea sea cu aceea a guvernului serb. Acceptându că monitoriul să vorbește, ne oprimu acți pentru astăzi.

"Ramanul."

Discursu rostitu la redesechiderea Curtei de cassatiune și justitia de Dlu Papiu Ilarianu.

Inalta Curte de cassatiune și justitia, a înținutu Mercuri, la 16 ale curentei luni Augustu, audiția sea solemnă de reintrare, sub presedintia dlu Eugenie Predescu, decanul d-lorii consiliari prezenți, în lipsa dlorii presedinti.

La amedia-di, curtea, intră în marea sala a seccțiunilor unite și dlu presedinte declară siedința deschisă.

D. A. Papiu Ilarianu, procurorul generalu de pre lângă această curte, ocupandu fotoliul ministeriului publicu, luă cuventul și pronuncia urmatorul discurs:

"Dle presedinte, d-ni Magistrati,
Dreptu, datoria, respundere.

"In anul trecut, eu ocasiunea deschiderii solemnne a curtiei, nu me indoisem a desbată înaintea d-vostre după principiile știinției și ale constituției noastre, cea mai grava materie din sferea dreptului publicu, responsabilitatea ministerială. Nu talentul nici știința ce-mi lipsește, ci mai multu interesul practicu și urgentia cestuienei, me îndemnase a studia, împreuna cu d-vosra, o materia care preocupa pre cei mai eminenti juriconsulti și barbati de statu ai Europei.

"Cu ce succesu amu studiatu eu această materie, altii să judece; ieratimi totusi sericea de a constata că, în urmă cu o jumătate de anu, adeca cu inceputul anului curentu, unu distinsu jurisconsultu din Belgia d. de Kerchove, publica unu memoriu asupră responsabilităției ministeriale, membru coronatul de juriul concursului universităților din Belgia, memoriu intinsu cu care negresit u nu voiu avea eu pretensiunea de a asemenea micul meu discursu de atunci, dăra care, în fine, ajunse preste tota la acelesi concluziuni juridice și politice.

"Inca din anul trecut i-mi propusesemu a continua studiul responsabilității funcțiunilor publici. Voju a me tine de cuventu; dăra cauta sa mărturisescu ca felurite impregiurări me împedescă a consacra acestui studiu tempulu și lucrarea cuvenita; multu me temu ca astă data lucrarea mea va fi remasă prea departe și de gravitatea materiei și de înaltămea acestei instituții. Mai multu decătu totudină, astăzi simtu trebuintă de a implora bine viitoră d-vostre indulgintia.

Voi vorbi mai intăiu despre responsabilitatea funcțiunilor administrativi, și mai multu voiu atinge apoi, decătu voiu trată, responsabilitatea juridică. Fără a intră în detaliu, me voiu margini a espune mai multu principiile știinției și ale legii și a legiștiunii. I-mi rezervu pentru alta data unu studiu istoricu asupră responsabilității funcțiunilor publici in România.

I. Responsabilitatea funcțiunilor administrativi.

"Funcțiunarii judecătoresci, în criminalu că și în civilu sunti supusi jurisdicției puterii judecătoresci.

"Puterea executiva fiindu independentă de cea judecătorescă, s'ară pară că urmează firescă ca funcțiunarii administrativi să fie supusi jurisdicției puterii executivă. Astfel se explică în legile noastre de mai înainte, feluritele drepturi atâtă ale ministeriului cău și ale consiliului de statu, în ceea ce privesc responsabilitatea acestor funcțiunari. În unele judecăci insuși consiliul de statu în locul instantelor ordinarii, și în totu casulu se cere autorizație său celu putin o cunoștință prealabilă pentru darea în judecăta a funcțiunilor. Astăzi, după procedură criminală (art. 491 și 492) combinată cu art. 26 din constitutiune, funcțiunarii administrativi sunti supusi, atâtă în criminală cău și în civilu, jurisdicției puterii judecătoresci de dreptul și fără de nici o autorizație prealabilă a puterii executivă.

A. Responsabilitatea criminală.

1. "Crime și delictă afară din funcțiune. Unu funcțiunari comite o crima său delictă afară din funcțiune. Pentru asemenea casu legea (procedură criminală art. 491) dice: „Funcțiunarii de orice ramă, pentru crime și delictă comise de densii afară din funcțiunile loru, se vor urmări și judecă după legea comună, dandu-se mai intăiu în cunoștință ministeriului respectivu.” Asia dăra, pentru crime și delictă comise afară din exercitiul funcțiunei, legea nu face nici o deosebire între funcțiunarii administrativi și judecătoresci, mări și mici, și între cealalti cetățeni; toti de o potrivă sunti supusi jurisdicției și legei comune. Nici o autorizație prealabilă nu se cere pentru darea în judecăta, afară de o simplă cunoștință către ministeriul respectivu în interesulu servitului publicu. Nemicu mai generalu simai claru și nemicu mai justu decătu acăsta dispozitune a codicelui nostru.

(Va urmă)

Varietăți.

* * Iosef Bruckenthal au reposatul alături dimineață în etate de 64 ani. Înmormantarea va fi adă la 4 ore după amedi.

* * Comitetul centralul alegerei deputațiilor din Scaunul Sabiului provoacă pre cei îndreptățiti la alegere din comunele scaunului, spre a fi de satia la actulu alegerei unui deputat a se adună la 17, 18 și 20 Septembrie, ieră alegatorii cetățeni (din Sabiu) la 19 Septembrie în sală magistratului. Îndreptățitii la alegere potu merge ori în care din dilele acestei spre a se folosi de dreptul loru.

* * În o corespondență a „Albinei din Aradu” afișam scirea importantă, că acea hărția a Comitatului Zărandu, prin carea acesta aduce la cunoștință, că elu a îndreptat o petiție către ministeriu, că eu privire la referințele de acolo, ordinatiunile să se tramite numai în limbă română, — a aflatu sprințire din partea adunării comitetului comitatului aradane, și pentru sprințire se va întrepune cu adresa la ministeriu și la dieta. E de însemnatu, că să aflatu și dintre magiari barbati (după cor. din cei de partidă slăgei) cari au luptat pentru susu atinsă sprințire. De aru urmă și alte comitate a fi asiă de loiale!

* * Alegerea de deputatul în Ungvăr a costat la mai multi oameni viață. „Pest Napló” descrie decurgerea în tipulu urmatoru: În 31 Augustu dimineață la 10 ore s'a inceputu votarea și a duratu fără de vre-o intrerupere pâna în orele de după amedi dela 1 Septembrie. Cătra 2 ore a adusu partidă lui Mocsáry astfelui de individu la locul de alegere, cari era votat dejă său cari aveau să voteze sub nume de ale alegatorilor, cari nu erau de fată. Atențione-i vighiaturile a comisiunii de alegere i succese inse a demască astfelui de oameni și de a impede că abusul celu putinu în parte. Cătra 4 ore după amedi a incetat impulsul alegatorilor și ne mai însemnandu-se nimenea pentru votare, după restempu de 10 minute, se declara votarea de încheiată. Numerandu-se voturile se află, că Coloman Cando are 814 și Geza Mocsáry 750 și asiă Col. Cando, că alesu cu majoritate de 64 voturi, se prochiama de deputatul cercului Ungvăr. Dupa subscrierea protocolului de alegere cugetă cineva că după o luptă de 32 de ore va să urmeze repausu. Altu felu era să se intempe. Înca sub decursul alegeriei au sosit epistole admonitorie către alu doilea vice comite, către candidatul și către presedintele comisiunii, la prochiama rezultatului alegeriei au inceputu a plonă pe trai asupră edificiului comitatensu din sinulu unei gromedi de oameni escentrici. Milită ce fu la indelete provocă poporul, ce insuși era provocatorul prin excese de aceste, să se resipe și să mărgă prea casa. Acum se intorcă massele cele crude asupră militiei cu lemne, petri și după expunerea unor indivizi demni de tota credință chiaru și cu puscături. Milită atacata a puscatu acum în mai multe renduri asupră mulțimii și au și cadiutu mai multe victime. Numerul mortilor și alu vulneraților se dice că ajunge la 10. Din partea soldaților suntu trei greu vulnerati.

* * Legile Ungariei din 1867 s'a tipăritu în 7 limbi și ministeriul de interne ung. imparte comitatelor exemplar. Testul este subscrutu de Maj. Sea Regelung Ungariei și de ministeriul președinte.

* * Unu canal nou. Ministeriul de comunicare a ordinat să se facă pregătiri pentru a trage unu canal din Tis'a (lângă Tokai) pâna în Dunare (lângă Pest'a) care canal va fi aptu pentru navigație. Adunarea și compunerea datelor respective statistice s'a incrediutu inginerului Coloman Toth.

Nr. 14—2

Concursu

Care se deschide spre întregirea stațiunii vacante de invățătoriu la scola populară gr. or. din comună Talmacelu, în Scaunul Sabiului.

Cu acăsta stațiune suntu impreunate următoarele emolumente:

- in bani găză pre anul scolaru 120 fl. v. a.
- cortelu liberu lângă scola.
- lemnă foale de ajunsu, și
- grădina de legumi lângă scola.

Doritorii de a ocupă acestu postu invățătorescu, vor avea a indiesă petițunea loru concursuala timbrata după cuvintă, cu atestat de boțeu — cu atestate cumca au absolvat cu sporu bunu gimnasiulu de josu, și cursulu Pedagogicu în Institutul nostru Archidiaceșanu în Sabiu, apoi despre purtarea sea politică și morală, și despre servitul său de pâna acum, precum, și despre deplină deprindere, în tipicul, și cantările bisericiei noastre gr. res. apoi acea petiție, pâna la 14 Sept. a. c. st. v. sa o asternă la subserisul Inspectoru districtualu de scole, spre urmarea mai incolo.

Sabiu 26 Aug. 1867.

Ioann Panoviciu

Protopopu și Inspect.

10—2 Concursu.

Pentru postul de invățătoriu la scola populară gr. or. din Orasul Alb'a—Iuli'a cu care suntu impreunate următoarele emolumente:

- salariu pentru anul scolaru 140 fl. v. a.
- cortiru liberu, și
- 4 orgu de lemnă.

Doritorii de a ocupă acestu postu invățătorescu, au a-si trameți documentele timbrate și francate la subserisul pâna în 15 Septembrie a. c. st. v. documentându:

- ca suntu de religiunea gr. or.
- ca au absolvat 4 clase gimnasiale, cursulu pedagogicu cu succesu bunu; sa scia limbă ungara și germană.
- ca scia tipicul bisericei noastre, și cantărul bunu;
- sa aiba atestat despre purtările loru morale și politice.

Alb'a—Iuli'a 28 Augustu 1867.

Alesandru Tordasianu

Adm. Prot. gr. or. alu Albei-

ului și Inspect. scol.

Nr. 15—2 Citatiune edictala.

Angelu N. Teclu din Brasovu, de legea gr. or., carele tocmai candu aru și debuitu sa-si dea respunsula seu la actua de procesu divortiale a socii sele Revec'a Th. Moldovanu totu din Brasovu de relegea gr. or., sa să facă nevediutu, asiă în cătu din lun'a lui Maiu 1866 nu se scie unde se astă, este prin acăsta citat, că în terminu de unu anu și o di, dela datulu prezintă, sa se infatisiedie înaintea forului matrimoniale aici subscrutu, căci la din contra se va decide divortiul cerutu de sociu sea și în absență a lui.

Brasovu 26 Augustu 1867.

Forul matrimoniale alu Tractul protopopescu I. alu Brasovului.

Iosifu Baracu

Protopopu.

Burs'a de Vienn'a.

Din 2/14 Septembrie 1867.

Metalicele 5%	56	90	Act. de creditu	183	20
Imprumut. nat. 5%	65	50	Argintulu	121	25
Actile de banca	685		Galbiniulu	5	90